

פרקטיקום תשפ"ב – התכנית לניהול וישוב סכסוכים

הפרקטיקום מחולק לשלושה חלקים:

1. הפרקטיקום המעשי

הפרקטיקום נועד לאפשר לסטודנטים לחוות התנסות בניהול ובישוב סכסוכים ובמניעת בעיות חברתיות ברמה מעשית ויישומית. לסטודנטים תינתן אפשרות ליישם ידע תיאורטי הנלמד בקורסים השונים במסגרת ארגונים העוסקים בתחום תוך ליווי והדרכה מקצועית.

במסגרת הפרקטיקום הסטודנטים מקדישים 4-6 שעות שבועיות לארגון ונוסף על כך לומדים שיעור שנתי בהיקף 4 נק"ז באוניברסיטה. משימות הפרקטיקום משתנות בהתאם למסלולים השונים האפשריים, מהם יכולים הסטודנטים לבחור. המטרה היא לבחור משימה שתשרת את הארגון ומטרותיו, ותפתח בפני הסטודנט הזדמנות ללמידה משמעותית על האופן שבו קונפליקטים מתנהלים בפרקטיקה וכן על האופן בו ניתן למנוע ולהתמודד עם בעיות חברתיות, כדוגמת אלימות והתנהגויות סיכון בקרב צעירים.

2. המחקר המלווה

בנוסף, המחקר המלווה לפרקטיקום מהווה 2 נק"ז מכלל התואר. מסגרת המחקר המלווה לפרקטיקום: מספר שעורי חובה בכל סמסטר + מפגשים אישיים. המחקר לא "מחליף" את העשייה בפרקטיקום אלא מעשיר אותה ומוסיף עליה.

3. מבחן הגמר

כל תואר שני לא מחקרי (ללא תזה) חייב שתהיה לו בחינת גמר לסיכום התואר (דרישת מל"ג).
הבחינה מהווה 15% מהציון בתואר השני

להלן הרכב ציון בחינת גמר בתואר השני בניהול וישוב סכסוכים:

הבחינה תהיה מורכבת מ:

40% ציון על העבודה במחקר המלווה (ד"ר טל ליטבק הירש)

10%-60 שניות על הפרקטיקום/מחקר מלווה לפני כל הקהל בכנס

20%- הצגת הפרקטיקום/מחקר מלווה באמצעות פוסטר (סבב אחד)

20%- הגשת תקציר מנהלים 300 מילים על הפרקטיקום והמחקר המלווה. (ד"ר טל ליטבק הירש)

10%- חוות דעת על הצגת עמיתים – הגשת 3 חוות דעת בשנה א' ו-2 חוות דעת בשנה ב'. כותבי

תזה חייבים אף הם להגיש חוות דעת עמיתים במשך שנתיים. חוות הדעת הם תנאי לקבלת ציון במבחן הגמר או בעבודת התזה.

המסלולים המוצעים לבחירה בפרקטיקום בשנת הלימודים התשפ"ב:

מסלול יזמות חברתית

מסלול מניעה

מסלול דיאלוג וגישור

מסלול יזמות חברתית

במסגרת המסלול, סטודנטים יוכלו לבחור אתגר או בעיה חברתית שיש להם בה עניין אישי (סכסוך בין קבוצות, אלימות, פשיעה, איום סביבתי, פגיעה בזכויות של קבוצת אוכלוסייה מסוימת ועוד). הפרקטיקום יאפשר לסטודנטים להתנסות בתהליך של הגדרת הבעיה, למידת הבעיה, תכנון מענה / יוזמה, רתימת שותפים ומשאבים, והוצאת היוזמה לפועל. הפרקטיקום יאפשר לסטודנטים לעשות שימוש בתיאוריות, ממצאי מחקרים ומודלים של התערבות שנלמדו במהלך קורסים שונים שנלמדו בתואר. הסטודנטים יוכלו לבחור ביוזמה שיש לה זיקה למגוון נושאים הנלמדים במהלך התואר: דיאלוג, מניעה, אלימות, שוויון מגדרי, ועוד.

דוגמאות לפרקטיקום במסלול:

**** יוזמה ליצירת "תו תקן למקום בילוי בטוח"** – נהגה ונוצר על ידי הסטודנטית סופיה גודייב, במטרה להאבק בתופעות של הטרדות ואלימות מינית המתרחשות במקומות בילוי. סופיה גייסה בעלי עניין בעיר אילת ויצרה יחד איתם מודל של "תו תקן למקום בילוי בטוח". במסגרת הפרקטיקום נבנתה והועברה הכשרה לעובדים במקומות הבילוי לזיהוי ולתגובה לאירועים של אלימות מינית. היא השתמשה בעקרונות מקצועיים שנלמדו בקורס "אלימות כתופעה חברתית" ובכלים שקיבלה במסגרת קורס הפרקטיקום. היוזמה שהחלה במסגרת הפרקטיקום מוסדה והיא ממשיכה לפעול ולקבל הכרה עד היום.

**** הקמה של סיירות גישור בבתי ספר** – יצירת קשר עם מוסדות חינוך וקבלת אישורם לתכנית, בנייה של מערך לימוד השפה הגישורית ויצירת סיירת מגשרת מותאמת למוסד, ליווי הסיירת והדרכתה בשנת הפרקטיקום וחיבור לצוות המוסד בתכנים מלווים. (נעשה בעבר ע"י לימור אלגבסי ושרון ביתן)

**** העברת מערכי פעילויות/שיעורים במוסדות חינוך**, בנושאים הקשורים לתכני התכנית לניהול ויישוב סכסוכים: פתרון קונפליקטים חברתיים או סביבתיים, חינוך בדרכי שלום, מניעת אלימות וכדומה. (נעשה בעבר ע"י הילה רפאל)

**** הנחיית קבוצות במסגרות בלתי פורמליות** – סביב תכנים הקשורים למניעת אלימות, פתרון קונפליקטים, גישור, רב תרבותיות וכדומה.

תנאים:

- מאחר ומדובר ביזמות חברתית הנותנת מקום לעניין האישי של הסטודנטים בבחירת הפרקטיקום, הסטודנטים ידרשו למעורבות אקטיבית בגיוס הסכמה / תמיכה של ארגונים שמעורבותם נדרשת לצורך קידום היוזמה. זאת, בשונה ממסלולי פרקטיקום אחרים בהם התכנית לוקחת אחריות על גיוס ההתחייבות של הארגונים.
- סטודנטים שיקבלו אישור למסלול יזמי יתבקשו להציג עוד לפני תחילת הסימסטר תכנית ראשונית המציגה כי עומדים לרשותם התנאים הארגוניים הנדרשים להפעלת התכנית (לדוגמא – סטודנט המעוניין לייצר תכנית מניעה חדשה שתופעל בבית ספר יידרש להציג את הסכמת הנהלת בית הספר).

תפוקות מצופות במסלול יזמות:

בנוסף למטלות הקורס הנדרשות מכלל תלמידי התכנית, כפי שמפורטות בסילבוס הקורס, הסטודנטים שבוחרים במסלול היזמות ידרשו לגבש ולהוביל את היוזמה בשדה כפי שיפרטו בדוחות השבועיים. בתום השנה, במסגרת העבודה המסכמת, הסטודנטים יתבקשו להציג מה היוזמה שנבנתה, מה התכנית / הפעולות שבוצעו בשדה וכיצד הוערכה ההשפעה של היוזמה על הבעיה בשטח.

מסלול מניעה

במסגרת המסלול, סטודנטים יעמיקו את ההיכרות שלהם עם בעיות חברתיות כדוגמת אלימות, פשיעה, היעדר ביטחון במרחב הציבורי, התמכרויות, והתנהגויות סיכון בקרב ילדים ובני נוער. כמו כן, הסטודנטים יחשפו ולעיתים אף ישתלבו במענים ובתכניות הפעולות בתחום. הסטודנטים יוכלו לבחור בין פרויקטים במסגרת הרשות לבטחון קהילתי לבין השתלבות במסגרות של עמותת "יחדיו". הפרקטיקום יהיה מלווה על ידי אנשי קשר המחויבים לכך, במסגרת האירגון בו שובץ הסטודנט.

הפרקטיקום יורכב משלוש משימות מרכזיות:

1. למידת הבעיה בה עוסק הארגון / התכנית הנבחרת. הסטודנטים ישתמשו במגוון כלים איכותניים וכמותניים שנלמדו בקורסי התכנית בכלל לייצר תמונה עשירה ומקיפה על הבעיה בה עוסק הארגון. לדוגמא – אם סטודנט בחר לבצע את הפרקטיקום במסגרת סירת הורים, המשימה הראשונה תהיה ללמוד ולתאר את תמונת המצב של בני נוער במרחב הציבורי ביישוב הנבחר, בהתבסס על תצפיות וראיונות ונתונים שייאספו על ידי הסטודנט.
2. השתלבות בפעילות / תכנית שמפעיל הארגון. הסטודנטים יתבקשו להשתלב בתכניות / משימות של הארגון כדי ללמוד לעומק על פעילות הארגון ועל האופן בו הוא מתמודד עם הבעיות שבתחומי אחריותו.
3. גיבוש והפעלת יוזמה המשתלבת בתוך פעולות הארגון. לדוגמא – לבנות ולהעביר סדנה של לפחות 4 מפגשים לבני נוער, ו/או להורים (במידה ומספר המפגשים מועט, ניתן יהיה להעביר את הסדנא למספר קבוצות במהלך השנה), לגבש ולארגן תכנית הכשרה למתנדבים בארגון. במקרים מסוימים בלבד תינתן אפשרות לבצע מחקר הערכה לתכנית בה השתלב הסטודנט – מידת האפקטיביות של התכנית אל מול הבעיה אילו אמורה לתת מענה. יודגש כי מחקר זה איננו תלוי או מחליף את המחקר המלווה לפרקטיקום.

תנאים:

הסטודנט לא ישובץ בארגון בו הוא עובד.

תפוקות מצופות במסלול מניעה:

בנוסף למטלות הקורס הנדרשות מכלל תלמידי התכנית, כפי שמפורטות בסילבוס הקורס, הסטודנטים שבוחרים במסלול המניעה ידרשו להשתלב בפעילות שמפעיל הארגון כדי ללמוד לעומק על פעילותו ועל האופן בו הוא מתמודד עם הבעיות שבתחומי אחריותו. השתלבות זו תהיה קבועה לאורך השנה ולא חד פעמית, ותאפשר לסטודנטים התמודדות עם תהליכי אורך כפי שבאים לידי ביטוי במהלך השנה.

מסלול דיאלוג וגישור

במסגרת מסלול זה, סטודנטים ילמדו את הנושא של גישור/דיאלוג באחת מבין האפשרויות הבאות:

1. פרקטיקה ליישוב סכסוכים במשפחה

אשת הקשר: מרב מירון גורן, עו"ד ומגשרת, מנהלת הפרקטיקה והמנחה הישירה של הסטודנטים. מנחות אקדמיות: פרופ' ארנה בראון לבינסון וד"ר טל ליטבק הירש, אשר נותנות ליווי אקדמי ומקצועי, ושותפות לניהול תהליכי הגישור והדיאלוג.

מטרות הפרקטיקה ליישוב סכסוכים במשפחה

מטרת הפרקטיקה לאפשר התנסות מעשית ביישוב סכסוכים במשפחה בדרכים חלופיות להליכים משפטיים, ולקדם תהליכי דיאלוג, בניית הסכמות וגישור, תוך התייחסות להיבטים פסיכולוגיים ומשפטיים של סכסוכים משפחתיים.

בהיבט הקהילתי, השאיפה היא להגביר את המודעות לתפיסה דיאלוגית של פתרון סכסוכים במשפחה, ולסייע לזוגות, אשר יש להם קשיים כלכליים ואחרים לקבל שירות מקצועי בתחום זה.

פעילות הפרקטיקה

הסטודנטים בפרקטיקה עוברים התנסות מודרכת בתהליכי אינטייק, דיאלוג, גישור, בניית הסכמות, הדרכה לבני הזוג, וכתובת הסכמי גירושין. כמו כן הם מבצעים פעילות חשיפה, פרסום והגברת המודעות ליישוב סכסוכים מחוץ לבית המשפט. מגוון המקרים והסוגיות בהם אנו מטפלים, מאפשר לסטודנטים תהליך למידה משמעותי ועמוק מאד. הם מקבלים הזדמנות ממשית להיות שותפים פעילים בתהליכים של יישוב סכסוכים, ולהתנסות בצורה מודרכת במימוש הלכה למעשה של הידע והמיומנויות שלמדו במסגרת התכנית.

בשנים שבהן פועלת הפרקטיקה נתנו ואנו נותנים כעת שירות לכ- 17 זוגות. הפרקטיקה עובדת בשיתוף פעולה עם יחידת הסיוע שבבית המשפט לענייני משפחה ובית הדין הרבני. עם זאת, חלק גדול מהזוגות מגיעים אלינו בעקבות הפרסום במדיות שונות.

הזוגות שמגיעים אלינו יכולים להיות כאלה שרוצים להיפרד, להתגרש, ללמוד לחיות בשלום ביחד, או כאלה שאינם בטוחים מה הכיוון הנכון עבורם, ומכונים "זוגות פנינו לאן?" לעתים אחד הצדדים רוצה להתגרש והשני לשקם את היחסים, ובתהליך בדיקה דיאלוגי עמם, הם מקבלים החלטה אם ללכת בכיוון של פרידה או של שיקום הקשר הזוגי.

מבנה העבודה בפרקטיקה והדרישות

1. כהכנה לפרקטיקה ובמקביל לה, ישתתפו הסטודנטים בקורסים מעשיים, ובקורסים המאפשרים העמקה תיאורטית בתחומים הרלוונטיים להתנסות המעשית, כולל גישור, בניית הסכמות, היבטים פסיכולוגיים והיבטים משפטיים של סכסוכים משפחתיים.
2. הפעילות במסגרת הפרקטיקה מחייבת השקעה רבה של זמן ואנרגיה. סטודנטים המעוניינים להשתתף בפרקטיקה, צריכים להיות פנויים לכך, ומסוגלים להגיע פעמיים בשבוע בשעות אחה"צ לצורך גישורים בתקופות העמוסות, ולחלופין, הגעה בשעות הבוקר באחד מימי השבוע.
3. שעות הפעילות של הפרקטיקה יהיו באופן רגיל, בימי רביעי אחה"צ, בין 16:00 – 20:00, אך בעת הצורך, יתקיימו פגישות עם זוגות גם בימי שני אחה"צ, ולעתים גם בבקרים, בתיאום עם הסטודנטים.

4. בנוסף לכך, נדרשת מהסטודנטים עבודה נוספת בבית בנושא פרסום וגיוס זוגות, ביצוע מטלות שונות דוגמת הרצאה, כתיבת הסכם, קריאת מאמרים, תיעוד תהליכים ועוד. ההשקעה הנדרשת היא ל-4-6 שעות שבועיות, תלוי בהיקף המשימות שיהיו באותה עת.
5. בתחילת השנה, עיקר פעילות הפרקטיקה היא לגייס זוגות לתהליכים בפרקטיקה. **מהסטודנטים נדרש מאמץ פרסומי ושיווקי משמעותי על מנת להגיע למצב בו יש לנו זוגות.** הפרסום מתבצע באופן אינטנסיבי ברשתות החברתיות, תליית מודעות וחלוקת פליירים, יצירת קשרים עם גורמים שונים שיכולים להפנות אלינו זוגות ועוד. בנוסף לכך, בונים הסטודנטים מצגת של הרצאה על תחומי פעילותה של הפרקטיקה.
6. כאשר יגיעו זוגות נתחיל בהתנסות מעשית. בשלב הראשון הסטודנטים צופים במנחות המנהלות תהליכים עם זוגות. תהליך הצפייה כולל תיעוד מלא של המפגשים, כתיבת רפלקציה, ניהול דיונים שמטרתם למידה מהתהליכים, קריאת מאמרים והעמקה בסוגיות שעולות מהשטח.
7. בהדרגה ובהתאם למידת בשלותו של הסטודנט – ישולבו הסטודנטים בניהול תהליכים בפרקטיקה, בליווי מודרך וצמוד של מנחות הפרקטיקה. שיבוץ הסטודנטים לתהליכים, ייעוץ משיקולים מקצועיים, ובהתייחס ליכולות, לידע המקצועי של הסטודנט, למורכבות המקרה ועוד.
8. הסטודנטים, ובעיקר בעלי הידע המשפטי, ישולבו גם בתהליכי כתיבת הסכמי גירושין בין בני זוג, או לחילופין, הסכם להסדרת נושאים שונים בחייהם המשותפים (הסכם ממון, הסכם חיים משותפים ועוד).
9. חשוב לציין, כי במהלך הפעילות, נחשפים המשתתפים לסכסוכים מורכבים בין בני זוג. נדרשת מוכנות ובשלות של הסטודנטים לפגוש זוגות בעת משבר, ולחוות פרצי רגשות, בכי ורגעים דרמטיים. הסטודנטים בפרקטיקה עוברים תהליך רגשי ותהליך למידה אישי, לא פחות מאשר תהליכי למידה מקצועיים.

2. מרכז הגישור והדיאלוג "שיח בקהילה" – ערד

אשת קשר : שרון דלמן- רכזת גישור ודיאלוג בקהילה

מי אנחנו?

מרכז הגישור והדיאלוג הינו שרות המופעל על ידי היחידה לעבודה קהילתית במחלקה לשירותים חברתיים של עיריית ערד. במרכז אנו פועלים לחיזוק ובניית קהילות באמצעות תהליכים המעודדים סובלנות, הטמעת השפה הגישורית, הנחלת דרך חיים דיאלוגית ושינוי ההתייחסות לקונפליקטים ולאופן יישובם.

תחומי פעילות המרכז :

קהילה :

- מתן שרותי גישור ויישוב סכסוכים.
 - ליווי קבוצות תושבים פעילות לקיום דיאלוג קהילתי.
 - קיום הכשרות וליווי מבוגרים בשימוש בשפה גישורית לניהול ממשקים ופתרון קונפליקטים.
- חינוך :
- הטמעת שפה גישורית בכל מערכת החינוך (פורמלית ובלתי פורמלית) בערד.

- חשיפות ומפגשי למידה, בניית מערך קבוצות מגשרים בכל המגילאים.

תחומים בהם סטודנטים מוזמנים לקחת חלק:

בחינוך:

- עבודה עם ילדים או בני נוער בחינוך הפורמלי או הבלתי פורמלי. העברת שיעורים/פעולות וליווי/הקמה של מערך גישורי.

בקהילה:

- ליווי דיירים בבניין משותף ביצירת דיאלוג במטרה להיטיב את החיים בבניין.
- ליווי ותמיכה של קבוצה מהגיל השלישי בנושא ניהול קונפליקטים.

3. מרכז גישור ודיאלוג בקהילה - מ.א בני שמעון

אשת קשר: סמדר שריג- מנהלת מרכז גישור ודיאלוג בקהילה

מי אנחנו?

מרכז הגישור והדיאלוג הינו שרות הפועל באגף לשירותים חברתיים של מועצה אזורית בני שמעון, מועצה אזורית הכוללת 13 ישובים – קיבוצים, מושבים וישוב קהילתי אחד. מרכז הגישור פועל להטמעת השפה הגישורית במועצה, מוביל תהליכי בניית הסכמות בקהילות ומעניק שירותי גישור לפרטים, ממלאות וממלאי תפקידים בקהילות ובמועצה. מתמחים בגישור במרחב הכפרי.

תחומי פעילות המרכז:

- מתן שירותי גישור וישוב סכסוכים.
- הובלת תהליכי בניית הסכמות בקהילה.
- קיום הכשרות ופעילויות להטמעת שפה גישורית במועצה.

תחומים בהם סטודנטים מוזמנים לקחת חלק:

- איתור צרכים, בניית תכניות פעולה וליווי בקרב בני הגיל השלישי במועצה: קונפליקטים במשפחה, קונפליקטים בין תושב ותיק ליישוב, התמודדות בגיל השלישי עם מציאות משתנה בקהילות הכפריות- שיוך דירות, העברת נחלות, סכסוכי רכוש, הכרות עם כלים ואפשרויות לפעולה למניעת קונפליקטים עתידיים (צוואות, ייפוי כח מתמשך, בניית הסכמות במשפחה)
- ייתכנו פרויקטים בתחומים נוספים

מגבלות: צורך להתאים חלק מימי הפעילות ליום העבודה של מנהלת המרכז, בתיאום עימה. תיאום הפעילות עם עובדי הגיל השלישי בשטח.

תפוקות מצופות במסלול דיאלוג וגישור:

בנוסף למטלות הקורס הנדרשות מכלל תלמידי התכנית, כפי שמפורטות בסילבוס הקורס, הסטודנטים שבחרים ומתקבלים למסלול הדיאלוג והגישור ידרשו למטלות נוספות ולשעות השתתפות נוספות במהלך השבוע, כתלות במטלות שינתנו במהלך שנת הלימודים מאנשי הקשר. על כל סטודנט/ית לשלוח 3 עדיפויות אליהן תרצה להשתבץ במסגרת הפרקטיקום. את העדיפויות יש לשלוח לד"ר גילי פרגאי וד"ר ימית אלפסי עד יום ד' ה-9.6.21. יש להגיש לפחות 3 עדיפויות. ללא הגשת 3 עדיפויות הבקשות לא תיבחנה.

הגשת בקשות באיחור :

הגשת בקשות באיחור יקשו על שיבוץ מיטבי של הסטודנט/ית.
הסטודנטים שיגישו בקשות באיחור ישובצו למקומות שיוותרו בזמן ההגשה.
הגשת עדיפויות באיחור עלולה לגרור דחיית הפרקטיקום בשנה.

כתובות המייל : gillie.pragai@gmail.com, cwvyamit@gmail.com